

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ
Сучасний розвиток технологій тваринництва.
Інноваційні підходи в харчових технологіях**

20 жовтня 2022 року

Біла Церква
2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Мірзоєв Т. К., канд. с.-г. наук.

Аріас Р., д-р філософії.

Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії.

Чернюк С.В., канд. с.-г. наук.

Фесенко В.Ф., канд. вет. наук.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Сучасний розвиток технологій тваринництва. Інноваційні підходи в харчових технологіях: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 20 жовтня 2022 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 68 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДОВІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ ЇХ ПЕРШОГО ОТЕЛЕННЯ

Одержані результати досліджень свідчать, що для подовження тривалості продуктивного використання корів української чорно-рябої молочної породи їх перше отелення потрібно планувати у віці 27,1-29,0 місяців, а для підвищення довічної продуктивності – 25,1-27,0 місяців. Ранні до 25 місяців та пізні - понад 33 місяці отелення здебільшого призводять до скорочення тривалості продуктивного використання та зниження довічної продуктивності тварин.

Ключові слова: українська чорно-ряба молочна порода, тривалість продуктивного використання, отелення, надій.

Створення високопродуктивних стад великої рогатої худоби з тривалим терміном господарського використання тварин – одне із важливих завдань селекціонерів та виробників молочно-м'ясної продукції. Ефективність молочного скотарства значною мірою залежить від інтенсивності використання маточного поголів'я. При цьому головного значення набуває фактор тривалості господарського використання тварин, який впливає не тільки на економіку виробництва, а й на вдосконалення стад і порід. Від продуктивного довголіття корів залежать розмір довічної продуктивності, кількісний та якісний ріст стада, розмір капіталовкладень на його формування й ефективність використання [4].

При веденні селекційно-племінної роботи з молочною худобою особливого значення набуває тривале господарське використання корів, оскільки передчасне їх вибуття зі стада не лише скорочує племінні ресурси порід, але й завдає економічного збитку галузі в цілому [5, 7]. На превеликий жаль, у племінних господарствах України тривалість продуктивного використання молочної худоби з кожним роком стрімко знижується [1, 2]. Така ситуація склалася у зв'язку з тим, що довгі роки ведення селекційної роботи було спрямоване в основному на підвищення молочної продуктивності корів.

На сьогоднішній день питання оптимального віку першого отелення є досить дискусійним. Одні дослідники вважають, що за умов раннього отелення корів підвищується економічна ефективність виробництва молока, посилюється швидкість відтворення стада, прискорюється оцінка плідників за якістю нащадків, інші відмічають, що із прискоренням відтворення зменшується запліднюваність тварин, посилюється фізіологічне навантаження на організм тварин, яке гальмує їхній ріст і нормальний розвиток плоду, збільшується частка важких отелень і мертвонароджених телят [2,4].

Велика рогата худоба відзначається досить довгим біологічно обумовленим періодом продуктивного використання (8-10 лактацій). Однак, на даний час в умовах запровадження інтенсивних технологій вирощування тварин, корів молочних порід використовують лише 3-4 лактації, що негативно позначається на економічній ефективності ведення галузі молочного скотарства [1, 4, 6, 8]. Згідно з даними досліджень багатьох вчених [3, 5, 8], основною причиною зниження продуктивного довголіття корів є, насамперед, невідповідність високого генетичного потенціалу продуктивності тварин умовам їх годівлі та утримання, адже висока продуктивність, хороша відтворювальна здатність та тривале господарське використання корів можуть бути поєднані лише за умов високого рівня їх годівлі із добре збалансованими раціонами.

Тому, метою наших досліджень було вивчити вплив віку першого отелення корів української чорно-рябої молочної породи на їх продуктивне довголіття.

Дослідження проведені на коровах української чорно-рябої молочної породи у ПОСП «Нападівське» Хмельницький району, Вінницької області.

Відомо, що надмірно ранні і надто пізні отелення корів негативно позначаються на

розвитку їх господарськи корисних ознак. Підвищення віку першого отелення тварин призводить до зниження показників тривалості та ефективності їх довічного використання. Тому виявлення оптимального віку отелення первісток дозволить ефективно використовувати їх впродовж тривалого часу. Нами встановлено, що серед корів української чорно-рябої молочної породи найдовшою тривалістю життя, продуктивного використання, лактування та найбільшою кількістю лактацій за життя характеризувалися тварини з віком їх першого отелення 27,1-29,0 місяців. Слід відмітити, що найвищі довічні надої та довічна кількість молочного жиру відмічена у корів, перше отелення яких припало на вік 25,1-27,0 місяців, однак їх перевага за цими показниками була вірогідною ($P < 0,01$) лише над тваринами з першим отеленням у віці понад 29 місяців. За середнім довічним вмістом жиру в молоці кращими виявилися корови, перше отелення яких відбулося у віці 31,1-33,0 місяці. У цих тварин спостерігалися найнижчі довічні надої.

За довічними надоями і довічною кількістю молочного жиру корови з першим отеленням у віці 25,1-29,0 місяців достовірно переважали тварин, перше отелення яких відбулося до 25-місячного віку – відповідно на 3545 ($P < 0,001$) та 155 кг ($P < 0,001$), особин з першим отеленням 31,1-33,1 місяця – на 3100 та 120 кг і тварин з першим отеленням понад 33,1 місяця – на 2965 та 119 кг при $P < 0,01$ у всіх випадках.

Проведений нами аналіз залежності продуктивного довголіття корів української чорно-рябої молочної породи від віку їх першого отелення показав, що для підвищення тривалості життя, продуктивного використання, лактування, кількості лактацій за життя, довічної продуктивності та надоїв на один день життя, продуктивного використання і лактування потрібно, щоб перші отелення у тварин української чорно-рябої молочної породи відбулися не пізніше 29-місячного віку. Ранні до 25 місяців та пізні понад 33 місяці отелення призводять до скорочення термінів довічного використання та зниження довічної продуктивності тварин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузів М. І., Федорович Є. І. Залежність молочної продуктивності корів української чорно-рябої молочної породи від живої маси в період їх вирощування. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Тваринництво. 2014. Вип. № 2 (2). С. 68–72.
2. Шуплик В.В., Савчук О.В. Генфонд порід сільськогосподарських тварин України: навч. посібник. Кам. Под, 2013. С. 114–115.
3. Шуплик В.В., Каспров Р.В. Молочна продуктивність первісток української чорно - рябої породи в залежності від їх росту в період вирощування: зб. наукових праць. Кам. Под., 2017. С. 300–301.
4. Шуплик В.В., Каспров Р.В., Щербатюк Н.В. Молочна продуктивність і морфофункціональні властивості вимені корів подільського заводського типу української чорно – рябої молочної породи Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип. 104. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 232 с.
5. Федорович Є.І., Пославська Ю.В., Боднар П.В. Залежність тривалості та ефективності довічного використання корів від їх лінійної належності. Науково-технічний бюлетень ІТ НААН. 2017. № 117. С. 211–217.
6. Гнатюк С.І., Коваленко В.М. Вплив спадковості на показники продуктивного довголіття у тварин різних внутрішньопородних типів української червоної молочної породи. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Тваринництво». Суми. 2016. 7(23). С. 22–24.
7. Зв'язок тривалості та ефективності довічного використання корів з окремими ознаками первісток/М.В. Гладій та ін. Розведення і генетика тварин. 2015. 50. С. 28–39.
8. Федорович В.В., Федорович І.І., Бабік Н.П. Тривалість господарського використання та причини вибуття корів молочних і комбінованих порід. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Тваринництво». Суми. 2016. 5(29). С. 110–115.

УДК 639.37:636.085

КОРОЛЬ-БЕЗПАЛА Л.П., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ СКЛАДУ КОМБІКОРМУ ДЛЯ МАЛЬКІВ КРОПА

Удосконалення складу комбікорму для годівлі мальків коропавсіма необхідними компонентами, забезпечує покращення технології вирощування та підвищення їх рибопродуктивності.

Ключові слова: мальок коропа, удосконалення, комбікорм, годівля, технологія вирощування мальків, личинки *Chironomus*.